

# TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA BİR KADININ PORTRESİ: YENİ CUMHURİYETİN ROL-MODELLERİN- DEN PİYANİST VE PEDAGOG FERHUNDE ERKİN

## ONE OF THE WOMEN ROL-MODELS OF A NEW REPUBLIC: PIANIST AND PEDAGOG FERHUNDE ERKİN

Sibel Paşaoğlu<sup>a</sup>

### ÖZ

Bu çalışmada, toplumsal cinsiyet projeksiyonları bağlamında yeni kurulan Cumhuriyetin önemli kadın figürlerinden biri olan piyanist ve pedagog Ferhunde (Remzi) Erkin üzerinde durulmuştur. Dönemin politik koşulları, ekonomik dinamikleri ve sosyo-kültürel yaşamda gerçekleştirilmek istenen devrim niteliğindeki değişimler dikkate alındığında, Ferhunde Erkin, toplumsal algıyı yeniden ve de çağdaş normlara göre şekillendirmeleri beklenen, pek çok alanda öncülük yapmış çok yönlü kadınlarımızdan biridir. Cumhuriyetin ilk yıllarında, önceden alışıldığı gibi yalnız belli, kentli bir kesime hitap etmekten ziyade, toplumun geneline önerilen, sanatsal-kültürel yaşam içerisindeki varlığı ile dikkat çekmiş önemli kadın rol-modelleridir. Bu anlamda, hem başarılı bir konser piyanisti, hem de günümüzde dünya çapında bilinen pek çok önemli Türk piyanist ve müzik eğitimcisinin yetiştiği ulusal bir ekolün kurucu isimlerinden, önemli bir piyano pedagogu olarak çalışmalarına dikkat çekilmek istenmiştir. Bu bağlamda kendisi ile doğrudan ve dolaylı ilgili ulaşılabilen literatür taranmış, röportajları incelenmiş, yetiştirdiği öğrencilerden olan kaynak kişilerle yapılan görüşmeler değerlendirilerek, konuyu aydınlatmaya dönük betimsel bir survey gerçekleştirilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Ferhunde Erkin, piyanist, pedagog, toplumsal cinsiyet

### ABSTRACT

This research is focusing on some gender projections of one of important female figures of the newly established Republic, pianist and pedagogue Ferhunde (Remzi). When the political conditions, economic dynamics and the revolutionary changes of a socio-cultural life of the time were considered right, Ferhunde Erkin, was one of the women that were expected to give a different social perception and shape according to the modern norms, she was a one of that kind of versatile women – pioneers in many areas of new (more Western) style of life. The aim of this study is to draw an attention to a portrait of a woman, mother of two and wife of one of the leading Turkish composers as well as a successful concert pianist and important national ecrole setter, pedagogue of many internationally well-known Turkish pianists and music educators. In the context of descriptive study, directly and indirectly related with the issue literature, interviews with her and with her students and relatives were studied and evaluated through the research process.

**Keywords:** Ferhunde Erkin, pianist, pedagogue, gender

---

<sup>a</sup> Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Öğretim Üyesi, sibelpasaoglu@gmail.com



Resim 1. Ferhunde Erkin – portre (1950)

## 1. GİRİŞ

Ferhunde Erkin, belki de çalışma sahası gereği öteki hemcinsleri kadar tanınmasa da, yeni kurulan ve pek çok alanda ciddi mücadeleler vererek art arda kalkınma hamleleri gerçekleştirmek durumunda olan genç Cumhuriyetin, simge isimlerinden biridir. ( *Bkz. Afife Jale, Afet İnan, Hallet Çambel, Halide Edip Adıvar, Remziye Hisar, Sabiha Gökçen, v.b. gibi, farklı sanat ve bilim alanlarıyla özdeşleşen Cumhuriyet kadınları.* )

Bu çalışmada, yeni Cumhuriyetin benimsediği çağdaş değerler sistemini her bakımdan yaşam öyküsüyle yansıtan Ferhunde Erkin, konser piyanisti ve pedagog olarak parlak kariyerinin yanı sıra, önemli bir bestecinin (Ulvi Cemal Erkin) eşi ve iki çocuk annesi bir kadın rol-model olarak çok yönlü ele alınmak istenmiştir. Böylelikle, toplumumuzda günümüzde dahi hala tartışılan geleneksel “kadın”, “özel alan” ve “kadına özgü mekanlar”, “kadına özgü uğraşlar” algısına dönük, Cumhuriyetin ilk yıllarından, üzerinde düşünülmesi gereken bir örnek verilmek istenmiştir. Bu, ilk bakışta geleneksel toplum algısı ile çelişir gibi görünen ve

söz konusu dönem için ileriye, “aydınlık istikbali” işaret eder vaziyetteki *Cumhuriyet kadını rol-modelinin*, aslında etno-kültürel kökler, yani Proto-Türkik toplumsal yapı incelendiğinde, hiç de öyle yadırganacak bir durum oluşturmadığı görülebilecektir. Aksine, Türk töre ve pratiklerinde kadının kamusal alanda erkeğin hemen yanına yer aldığı, toplumsal düzen ve işleyişe ilişkin önemli kararlar alabildiği, geleneksel olarak her türlü sosyal yükümlülüğü ve sorumluluğu gerektiği biçimde paylaştığı bilinmektedir.

Dönemin politik koşulları, ekonomik dinamikleri ve sosyo-kültürel yaşamda gerçekleştirilmek istenen devrim niteliğindeki değişimler dikkate alındığında, Erkin, toplumsal algıyı yeniden ve de çağdaş normlara göre şekillendirmeleri beklenen, pek çok alanda öncülük yapmış çok yönlü kadınlarımızdan yalnızca biridir denilebilir. Osmanlı’nın kültürel anlamda Batıya iyice yüzünü döndüğü son döneminde alışıldığı gibi yalnız belli, kentli bir kesime hitap etmekten ziyade, Cumhuriyetin ilk yıllarında, toplumun geneline önerilen, sanatsal-kültürel yaşam içerisindeki varlığı ile dikkat çekmiş öncülerden, önemli kadın rol-modellerden olmuştur. Bu çalışmada, toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirilmek istenen portresini betimlemek üzere, yaşam öyküsüne kısaca değinmek gerekmektedir.

## 2. İLK YILLAR

Ferhunde Erkin 1909 yılında, sonradan generalliğe seçilecek olan son derece disiplinli ve başarılı bir Türk subayının ailesinde, Necmiye – Ali Remzi Yiğitgüden çiftinin ilk çocuğu olarak dünyaya gözlerini açar. Anne tarafı Çerkez kökenli, baba tarafı ise iyi tanınan Girit Türklerindedir. Babası, sorumluluk yüklü iş yaşamından arta kalan zamanlarda ud, keman ve kanun çalan, müzik ve sanatı seven biridir. Ferhunde’den bir buçuk yıl sonra dünyaya gelen kardeşi Necdet ve küçük kız kardeşleri Mücteba’yı da sayacak olursak, Kuran-ı Kerim ve Osmanlıcayı kapsayan geleneksel eğitimlerinin yanı sıra dönemin yaygın yaklaşımı gereği – çağdaş eğitim almalarıyla, yabancı diller ve sanatla, özellikle müzikle iç içe yetişmeleriyle yakından ilgili bir baba olmuştur. Sıkı bir disiplin içerisinde, dönemin önemli pedagoglarından piyano ve keman dersleri alan Ferhunde ve Necdet, kısa sürede yeteneklerini geliştirmeye, konserler vermeye ve günlük gazetelerde yer alan övgü dolu yorumlarla adlarından söz ettirmeye başlamaktadırlar.



**Resim 2.** Kardeşi Necdet (Atak) ile (1920)



**Resim 3.** Arnavutköy Kız Kolejinde öğrenciyken (1926)

“İlk konserimizi İstanbul işgal altındayken (20 Mart 1920) iki kardeş birlikte verdik... 1928’de kolej tahsilimizi tamamladık ve Almanya’nın sağladığı burslarla Leipzig Konservatuvarında öğrenime başladık.” (Ertaş, 1975)

### 3. EĞİTİM SÜRECİ

Ferhunde Remzi Arnavutköy Amerikan Kız Kolejinde, Necdet Remzi (Atak) ise Robert Kolejdeki eğitimlerini başarıyla tamamlayıp, neredeyse tesadüf eseri kendilerini dinleyen bir Alman hoca sayesinde önerildikleri burslarla (Alexander von Humboldt) Almanya’ya gönderilirler. Burada genç Ferhunde, piyanist Otto Weinreich’in öğrencisi olur, yeteneği ile hocasının takdirini toplasa da piyano tekniğinin neredeyse tümüyle düzelmesi gerektiği ortadadır. Weinreich dönem için henüz yeni önerilen bir tekniğin uygulanması gerektiğini savunanlardır. Bu ağırlık ve serbestlik yöntemi, piyano çalarken yalnızca parmak ve bilek hareketlerinden yararlanmak yerine, bedenin tümünü kullanmayı önermektedir. (Not: Belki de klavsen çalmaya daha uygun bu eski yöntemle özellikle Klasik sonrası dönem eserlerinin müzikal yorumunda son derece yetersiz kalındığı, piyanistlerde ciddi teknik zorlanma, hatta sakatlanmalara yol açtığı o dönemde henüz yeni yeni görülmektedir.)



**Resim 4.** Babaları Ali Remzi YİĞİTĞÜDEN ve kardeşi Necdet ile (yakl.1926)



“(Bu metod) ... sırasıyla el, kol, dirsek, omuz, sırt, bel kemiği, kas ve eklemlerinin çalıştırılması, serbest bırakılması, sıkıştırılmaması ve bu kas ve eklemlerin kendi ağırlıklarının tuşeye aktarılmasını ön görüyordu.” (Ali, 2000)



**Resim 5.** Almanya’da öğrenciyken, kardeşi ve sonradan kardeşinin eşi olacak olan arkadaşları Edith (Leyla) ile ata binerken (1930)

#### 4. GÖREVE ATANMA, EVLİLİK

Mezuniyetlerinin ardından 1931 yılında yurda döndükten sonra, bizzat İsmet İnönü’nün müdür Zeki Üngör’e dönük emriyle, dönemin ilk ve en önemli müzik eğitim kurumlarından olan Musiki Muallim Mektebine, kendisi piyano ve kardeşi Necdet keman öğretmeni olarak atanmaktadırlar. Musiki Muallim Mektebinin pek çok önemli özelliği yanı sıra, belki de dönem içinde en çarpıcı olanı, ekonomik gelir ve sosyo-kültürel durumlarına bakılmaksızın, halkın tüm kesimlerinden yetenekli çocuklara açık olan, devlet hesabına (gerekliğinde yatılı) müzik eğitimi verilen bir kurum olmasıdır.

1932 yılında, kendisinden kısa bir süre önce Fransa’daki kompozisyon eğitimini tamamlayıp yurda dönen ve aynı kurumda öğretmenlik yapan Ulvi Cemal (Erkin) ile tanışması ve evlenmeleri, bir süre sonra anne olması, öğretmenlik ve konser piyanistliği kariyerini sürdürmesine engel olmamakta, belki de pek çok fedakarlıkta bulunmasını gerektirdiği halde bir yerde daha da perçinlemektedir. Programlarında yer alan diğer önemli, çoğu çağdaş eserlerin yanı sıra, Cumhuriyetin önemli bestecilerinden biri olan (‘Türk Beşleri’ndendir) eşi Ulvi Cemal Erkin’in tüm piyano konçertolarının ilk seslendirilişlerini gerçekleştirmekten mutluluk duyduğunu sık sık dile getirmektedir. Halk evlerinde, yurtiçi ve yurtdışı çeşitli organizasyonlarda, unutulmaz anılarla dolu konserler vermektedir.

#### 5. TURNELER, RESİTALLER

Konserlerinden biri, aşağıda kendi sözleri ile yer verilen, 1943 yılında Berlin’de gerçekleştirdiği ve etkisinden uzun süre kurtulamadığı konserdir.

“İlk uçak yolculuğum bu. Kalbim çarpıyor, çocuklarımı düşünüyorum, korkuyorum. Berlin öğrencilik yıllarımda gittiğim kent değildi artık. Her yerde savaşın dehşetini hissediyorduk. Gittiğimiz gece alarm verildi, saatlerce otelin karşısında bir sığınakta kaldık... Berlin elçimiz Saffet Arıkan’dı o zaman. Konservatuvarın kuruluşunda Milli Eğitim Bakanı olarak büyük çaba gösteren Arıkan bu konserden büyük mutluluk duyuyordu. Konserden sonra yine sığınağa gittik. Ertesi sabah da Viyana’ya hareket ettik. Orada Universal Edition’la görüştü Ulvi, konçertosunun notasını bastılar.”(Selek, 1968)



**Resim 6.** Eşi Ulvi Cemal Erkin ile evlerinde (yakl.1930)

Cavidan Selek’le 1968’de Filarmoni dergisi için gerçekleştirdiği bir röportajdan, Ferhunde Hanımın bu konser programının ilk yarısında N.K. Akses’in “Ankara Kalesi” adlı senfonik şiirini ve U.C. Erkin’in “D moll/Re minor Piyano Konçertosu”nu seslendirdiğini; ayrıca dünyanın en ünlü piyanistleri arasında sayılan Wilhelm Kempff’in odasına kadar gelerek kendisine başarılar dilediğini ve bu hareketiyle aslında konser öncesi gerginliğini bir kat daha artırmış olduğunu öğrenmekteyiz.

Ferhunde Erkin, uzun yıllara dayanan yoğun ve başarılı resital ve eşlik programlarının yanı sıra okuldaki pedagojik çalışmalarını da sürdürmektedir. Musiki Muallim Mektebinin, Ankara Devlet Konservatuvarına dönüştürülmesinden sonra da burada yetiştirdiği ve gelecekte Türkiye’nin

önemli piyanist ve piyano eğitimcileri olacak olan öğrencilerinin repertuvarlarına son derece önemli ve ilerici katkılarda bulunmaktadır. Programlarına Romantik dönem eserlerinin yanı sıra çağdaş bestecileri de dahil etmesi dikkat çekicidir. 1940-50’li yıllarda Bartok, Hindemith, Martinu, Milhaud, Stravinsky gibi bestecilerle birlikte, “*öncü, çıkır açan*” olarak tanımladığı Türk Beşleri’nin {*Cemal Reşit Rey (1904-1985), Ulvi Cemal Erkin (1906-1972), Hasan Ferit Alnar (1906-1978), Ahmet Adnan Saygun (1907-1991), Necil Kazım Akses (1908-1999)*} bestelerini öğrencilerine de çalıştırmakta, resitallerinde mutlaka bu çağdaş Türk eserlerine yer vermektedir.

## 6. ÖĞRENCİLERİ, METODİK YAKLAŞIMI

Öğrencilerinin kendisinden, eslere olan özenli, son derece hassas ve detaycı yaklaşımından pek çok şey öğrendikleri ortadadır. Çeşitli platformlarda paylaştıkları anılardan Ferhunde Erkin’in son derece disiplinli, hatta ufak bir hatayı dahi hoş karşılamayan, “mükemmeliyetçi” bir öğretmen olarak tanımladıkları, bununla birlikte, zor ya da mutlu anlarında bir annenin sevgisi ve şevkatiyle kendilerine kol-kanat gerdiğini, hatta evinde baktığını öğrenebilmekteyiz.

“Nevit **Kodallı**, Mersin’den gelip yatılı okuyan bir öğrenci olarak Ferhunde Hanımın anneliği sayesinde okula ve Ankara’ya daha çok bağlandığını anlatır. Hastalanıp ateşi çıksa, onu eve çağırıp çorba içiren, tedavi eden de, kederini, coşkusunu paylaşan da Ferhunde Hanım olmuş. Sabahattin **Kalender**, on iki yaşında (Arnavut kökenli yetim) bir öğrenci, Ferhunde Hanım ise yirmi iki yaşında, henüz evlenmemiş bir piyano öğretmeni, başarılı derslerden sonra öğrencisini ödüllendirmek için ona okulun önünde satılan kozhelvasından aldığını anlatır...” (İlyasoğlu, 2007)



Resim 7. Öğrencileri ile derste (yakl.1940)

## 7. HAYAT GÖRÜŞÜNE DAİR...

Yaşam öyküsüne, kendisi ile ilgili paylaşılan anılara baktığımızda, adeta filozof ruhlu kişilere özgü o olağandışı mütevazı ve olgun bakış açısıyla, samimi değerlendirmelerde bulunabildiği görülmektedir. Yaşamı boyunca türlü zorlukların üstesinden gelerek ciddi bir eğitim ve tecrübe birikimine sahip, Türkiye ve Avrupa’da, dönemin en önemli salonlarında performanslar sergilemiş, hayatını mesleğine ve ideallerine adanmış biri olarak, ne denli içten ve samimi açıklamalarda bulunabildiği ve belki de genel anlamda kendisinden beklenenden oldukça farklı bir bakış açısına sahip olduğu aşağıda yer verilen bir röportaj kesitinden de açıkça anlaşılabilir.

“(Cavidan Selek) Soru: ...Çok istidatlı, küçücük bir çocuğu size getirsel ve bundan böyle onu müzisyenlik mesleğine hazırlayacaklarını söyleseler, bütün hayatını bu işe adayacağını bildiğiniz bu çocuk karşısında duygularınız ne olabilir, neler düşünürsünüz?”



Resim 8. Kızları Sevin ve İçten ile (1947)

(Ferhunde Erkin) Cevap: Sonsuz acımak hissi gelir. Çünkü çok çetin bir hayatı olacağını, başarımın çok güç ve rekabetin



de bu sırada çok büyük olduğunu, daima çalışması gereken bu çocuğun çocukluğunu yaşayamayacağını, daima hüsrانlarla dolu bir hayat geçireceğini bildiğim için çok acırım. Eğer, iyi bir sanatkar olursa, yaptığından hiçbir zaman memnun olmayacak, hep ıstırap çekecek, bütün hayatı heyecan, korku, endişeyle geçecek... Kız çocuğu olursa, daha çok acırım. Evlenmemesini, anne olmamasını temenni ederim. Bu da normal bir şey değil. Eğer evlenirse, evi, çocukları, mesleği arasında parçalanacak, adamakıllı çalışmayacak, herhangi bir güzel memlekete, güzel bir şehre gitse, istediği kadar gezemeyecek, birçok yerleri belki görmeden geçecektir. İlk soracağı soru, “Bir piyano var mı? Nerede çalışabilirim?” olacak. Konserden evvel çalışacak, konserde çalacak, yorulacak, ertesi sabah belki gene çalacaktır. Başarısı ölçüsünde konser istekleri artacak ve daima daha iyi olması beklenecektir. Yalnız şahıslarla değil, âletlerle de mücadele edecek. Çünkü, plâkların, bandların, radyoların, en iyi sanatkarı, en iyi şekilde ortaya koyduğu bir sırada, bu çocuk, sahnede onlar kadar başarı sağlamak zorunda... Onun için, sanıyorum sizler de bana hak verirsiniz, sizler de benimle birlikte belki bu küçük yavruya acırsınız...” (Selek, 1968)

## 8. SONUÇ

Özel ve profesyonel yaşamındaki sayısız güzellikler kadar zorluklarla da karşılaşan Erkin, bunlara karşı dik duruşunu son anına kadar bozmamış, inandığı değerleri belki de aile ve Alman eğitiminin verdiği disiplin içerisinde yaşatmayı sürdürmüştür. Bu gencecik ve başarılı Türk kızının, yeni kurulan Cumhuriyetin ileri görüşlü sanatçılarından, tüm bunlardan öte – idealist ve adanmış öğretmenlerinden, rol-model aydınlık kadınlarından birine dönüşme öyküsü, kuşkusuz yalnızca burada aktarılmaya çalışılanlarla sınırlı değildir. F. Erkin’in konulara yaklaşımı, çok yönlü bakış açısı, belki bir yerde karakteristik özelliklerinin beslendiği eğitim süreçlerinin eseridir kuşkusuz. Ancak unutmamak gerekir ki bütün bu gibi önemli bileşenler kimlik gelişimine yön verirken, ailesinin en iyi eğitim alabilmesine dönük tutumundan sonra – kendisinden sanatçı ve öğretmen olarak yararlanmayı uygun gören, kendini toplumsal anlamda gerçekleştirmesine fırsat yaratan, açık destek veren dönemin devlet politikaları ve yönetimi ile doğrudan bağlantılıdır.

Cumhuriyetin kuruluş felsefesi paralelinde, “*muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak*” ülküsü doğrultusunda, toplumun her kesiminden kadın-erkek ayırımı yapılmaksızın, her bireyin yetenek, eğitim-donanım ve çabaları değerlendirilmek istenmiştir. Günümüz bakış açısıyla değerlendirildiğinde, övünç duyulacak pek çok tutum ve yaklaşımın yanı sıra eleştirdiklerimiz ve pek doğru bulmadıklarımız da olacaktır. Oysa bu tür durumlarda birtakım değerlendirmelerde

bulunmadan, yargılara ulaşmadan önce, dönemin konjonktürü gereği zorlu bazı politik, ekonomik ve sosyo-kültürel dengelerin dikkate alınması gerektiği, yine o dönem bakış açısı ile konuya yaklaşmanın daha doğru olacağı düşünülmektedir.



Resim 9. Paris'te (1966)

Yalnız Türkiye’de değil, “çağdaş” Batı’da da kadınların toplumsal cinsiyet bağlamında çeşitli bilim alanlarındaki varlıkları uzun zamandır tartışmalı olmayı sürdürmüştür. Günlük dilde dahi “*bilim adamı*” kavramı yerleşmiş, nice başarılı kadın araştırmacılarımız, uluslararası sahada adlarından söz ettirmeleri ile henüz yeni sayılabilecek bir dönemde yerine “bilim insanı” önerilmiş ancak yine de yaygın kabul görmemiştir.

Sanat söz konusu olduğunda ise pek çok kadına “*ilham perisi*” olmanın “*dayanılmaz hafifliği*” yakıştırılmış, bunun yeterli bir haz ve övünç kaynağı olması gerektiği algısı açık ya da üstü örtülü subliminal biçimde yerleştirilmiştir. Oysa buradaki gibi sayısız canlı örnekle, artık ilham periliğinden çok öte, bizzat sanat yapan, bu sanatın nasıl yapılması, ne olması gerektiğini öğreten ve yine yaşam çizgisi ile bizzat gösteren bir kadın rol-modeli önerilmektedir. Evli ve

iki çocuk annesi Ferhunde Erkin, dönemin kültürel devrim niteliğindeki önemli kararlarının uygulamaya konması ile toplumsal cinsiyet bağlamında da belirgin biçimde erkek-egemen bir platformda var olabilmeyi başarabilmiştir. Konser piyanistliğinin yanı sıra piyano pedagogu görevini de sürdürmüş, çok ünlü ve başarılı bir bestecinin eşi ve iki kız çocuğunun annesi olmuş, bütün bu kimlikleri, toplumsal rol ve statüleri başarıyla taşımıştır. Hem özel hem kamusal yaşamında başta yakın çevresi ve öğrencileri tarafından çok sevilmiş, hayranlık ve takdirle örnek alınmıştır.

“En yakını, eşi Ulvi Cemal Erkin’in her bestesinin doğuşuna tanıklık etmesi bir yana, aynı zamanda çoksesli Türk müziğinin kurumsallaştığı ilk yıllara da tanık olmuş; Ankara’daki öncülerin ilk bestelerini dinlemiş, yazılış süreçlerini izlemiş. İlk opera temsillerinin oynanışına, ilk CSO konserlerinin coşkısına tanık olmuş. Ankara’da bir müzik ortamı yaratılmışsa, onu yaratan zincirin bir halkası olarak bu coşkuyu paylaşmıştı.” (İlyasoğlu, 2007)



**Resim 10.** Ferhunde Erkin – Piyanist ve Pedagog (yakl.1990)

Müzik devriminin, bir ülkenin müzikal ekolünü şekillendiren bu sürecin, belirgin ve parlak figürlerinden olan

Ferhunde Erkin, elli yıl süresince çeşitli etkinliklerde kesintisiz eşlikçilik yapmıştır. Yirmi iki piyano konçertosunun Türkiye’deki ilk seslendirmelerini gerçekleştiren parlak bir konser piyanisti, aynı zamanda otuz altı yıl boyunca Ankara Devlet Konservatuarı ve Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü bünyesinde nice piyanistler yetiştiren başarılı bir pedagoğ olmuştur. Tüm bunlarla birlikte her nedense adı ne “Devlet Sanatçılığı”na, ne de Atatürk’ün Doğumunun 100. yıl Armağanları çerçevesinde ödüle layık görülmüştür. Son olarak Sevda-Cenap And Vakfı 1999 yılı Onur Ödülü Altın Madalyası ile kendisini ödüllendirerek, öğrencilerinden müzikolog Prof. Dr. Filiz Ali kendisi ile ilgili doküman, görsel ve anıların yer verildiği bir biyografik kitap çalışması gerçekleştirmiştir.

Bu çalışmada, günümüzde çeşitli platformlarda sıklıkla dile getirilen – kadının evi dışında, kamusal alandaki varlığı ile ilgili birtakım yapay ve dayanaksız söylevlere karşın, Cumhuriyetimizin belki de en büyük zorluklarla mücadele ettiği yıllardan, alanı gereği belki pek bilinmeyen, biraz gölgede kalmış ancak yaşam tarzı, idealleri ve çalışmaları ile yetiştirdiği nesillere örnek olmuş, son derece idealist ve başarılı bir kadın rol-model üzerinde durulmak istenmiştir. Ayrıca, hangi kesimden gelirse gelsinler, genç kız ve kadınlarımıza belli olanaklar tanınıp, yeterli ve düzeyli eğitim almaları sağlandığında, toplumsal kimlikleri ile her alanda başarılı birer örnek olabilecekleri vurgulanmak istenmiştir. Buna bağlı gelişen özgüvenleri ile ülke geleceğini, gençliğini şekillendirecek olan toplumsal-kültürel gelişime, kişisel yetenekleri, eğitim ve profesyonel donanımları ile olağanüstü başarılarla imza atacak yeterlikte olduklarının altı bir kez daha çizilmek istenmiştir.

#### KAYNAKÇA

- Ali, F. (2000). *Ferhunde Erkin: Tuşlar arasında..., Ferhunde Erkin’e armağan*. “Onur ödülü Altın Madalyası Sahipleri” Dizisi No. 12, Ankara: SCA Vakfı Yayınları.
- Çalgan, K. (1991). *Duyuşlar Ulvi Cemal Erkin*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Ertaş, P. (1975). Ferhunde Erkin ile Bir Konuşma. *Filarmoni Dergisi*, Sayı 119, 11-16. Ankara: Kalite Matbaası.
- İlyasoğlu, E. (2007), Yirminci yüzyıl Türk müzik tarihinin bir simgesi piyanist ve pedagoğ Ferhunde Erkin’in vefatı ardından. Cumhuriyet gazetesi, 18 Temmuz 2007, *Allegro köşesi*.
- Karaesmen, E. (2002). *Kamuran Gündemir piyanist, hoca ve Cumhuriyet aydını*. “Kamuran Gündemir’e armağan. Onur ödülü Altın Madalyası Sahipleri” Dizisi No. 14, Ankara: SCA Vakfı Yayınları.
- Selek, C. (1968). “Türkiye’nin ilk kadın konser piyanisti ve piyano eğitimcisi”, *Filarmoni Dergisi*, Ocak Sayısı, Ankara.
- <http://www.ferhundeerkin.com/cavidan-selek.htm> . 06.01.2015
- <http://www.ferhundeerkin.com/dogan-hızlan.htm> . 06.01.2015
- <http://www.ferhundeerkin.com/fotograflar.htm> . 06.01.2015
- <http://www.ferhundeerkin.com/ufuk-cakmak.htm> . 06.01.2015

